

ע"פ 7951/12 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 7951/12

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב-
יפו בת"פ 8322-10-11 מיום 20.9.2012 שניתן על-ידי
השופטים נ' אחיטוב, מ' דיסקין ור' בן יוסף

תאריך הישיבה: כ"ב באדר ב' התשמ"ד (24.03.2014)

בשם המערער: עו"ד איתי בן-נון

בשם המשיב: עו"ד דפנה שמול

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 20.9.2012 בתפ"ח 8322-10-11 (השופטים נ' אחיטוב, מ' דיסקין ור' בן-יוסף), ובו נגזר על המערער עונש של 32 שנות מאסר ומאסר על-תנאי. כמו כן חוייב המערער בתשלום פיצויים לבתו בסך של 258,000 ₪.

עיקרי העובדות

2. המערער הורשע על-פי הודאתו בהסדר טיעון בשורה ארוכה של עבירות: מעשה סדום בבת משפחה שטרם מלאו לה 14 שנים (ריבוי מקרים); מעשה סדום בבת משפחה שמלאו לה 14 שנים שלא בהסכמתה החופשית וכשהיא שרויה במצב המונע ממנה לתת הסכמה חופשית (ריבוי מקרים); מעשה מגונה בבת משפחה שטרם מלאו לה 16 שנים שלא בהסכמתה החופשית (ריבוי מקרים); מעשה מגונה בבת משפחה תוך ניצול מצב המונע ממנה לתת הסכמה חופשית (ריבוי מקרים); הדחת קטין לסמים מסוכנים; שימוש והחזקת סם מסוכן לצריכה עצמית, והדחה בחקירה.

3. הנאשם, אשתו, בתו ובנו עלו ארצה מאוזבקיסטן בשנת 2004 והתגוררו בחולון. במהלך כמה שנים, בדירת המשפחה בחולון, ביצע המערער בבתו מעשי סדום כמעט מדי יום, בהחדירו את איבר מינו לתוך פיה עד שהגיע לפורקנו המיני. במהלך שנים ביצע המערער בבתו מעשים מגונים בכך שתחב את ידיו מתחת לחולצתה וחזייתה ונגע לה בחזה. המערער גם נהג להיכנס לחדר המקלחת בעת שבתו התרחצה, הסיט את הוילון והביט בה כשהיא עירומה. במועד מסויים בשנת 2011, עשה המערער בבתו מעשה סדום בכך שהחדיר את איבר מינו לפיה כשהוא אוחז בשערות ראשה ומניע באמצעותן את ראשה קדימה ואחורה. המערער גם סטר לבתו על פניה באומרו לה שזה מגרה אותו והורה לה "תמצצי חמודה". המערער חדל ממעשיו לאחר שבתו הסבה תשומת לבו לכך שאחיה עומד וצופה במעשים. במהלך חופשת הקיץ בשנת 2011 הדיח המערער את בתו להשתמש בסם מסוכן מסוג חשיש. מבעוד מועד הכין בקבוק פלסטיק וחיבר אליו צינורית על מנת לעשן את הסם בצוותא חדא עם בתו. המערער אמר לה כי עדיף שתעשן עמו את הסם ולא עם בנים אחרים. המתלוננת עישנה את הסם ביחד עם המערער ולאחר מכן חשה ברע. המערער ניצל את חולשתה וביצע בה מעשה סדום בכך שהחדיר את איבר מינו לפיה. במועד אחר, כשהמערער ובתו שהו יחדיו לבדם בדירה, ניגש המערער אל חדרה בשעה שישנה, משך את השמיכה מעליה ונשכב על המיטה לצדה. חרף התנגדותה, הסיר המערער את תחתוניה וחיכך את איבר מינו באיבר מינה. בתו התנגדה, דחפה אותו מספר פעמים עד שהתרומם מהמיטה, לבש את תחתוניו, ועזב את חדרה בקלליו אותה. בהמשך אותו יום התקשר המערער אל בתו והורה לה לחכות לו בדירה. כשהגיע, ביקש מבתו להחדיר את איבר מינו לפיה. בתו חששה מפניו, ולכן הלכה עמו אל המרפסת, שם ביצע בה מעשה סדום. עד כאן עיקרי האישום הראשון. על-פי האישום השני, החזיק המערער במרפסת דירתו סם מסוכן מסוג חשיש במשקל של כ-17.0641 גרם נטו לצריכה עצמית. על-פי האישום השלישי, בעת שהייתו בבית המערער טלפן המערער באמצעות הטלפון הציבורי לבתו ודרש ממנה לחזור בה מהודעותיה במשטרה, כשהוא מפעיל עליה אמצעי לחץ פסולים ואיומים בהתאבדות.

4. תסקיר הקורבן תאר פגיעה נפשית קשה במתלוננת, והפגיעה עוד הלכה והתעצמה בעקבות התכחשות בני המשפחה לעבירות, והתנכרותם כלפיה. כיום היא מתגוררת בבית חברתה כ"ילדה נטושה" הזכאית לגמלה חודשית מאת המוסד לביטוח לאומי.

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

5. בית המשפט המחוזי ציין כי המעשים הנדונים, התעללות מינית של אב בבתו הקטינה, מדי יום ביומו, דרך שגרה ובמשך שנים, הם "קשים וחמורים מאין כמותם". בית המשפט המחוזי תיאר את מציאות חייה העגומה של המתלוננת,

אשר הייתה משולה בעיני אביה ל"כלי שנועד לספק את דחפיו הקמאיים ביותר". הפגיעה במתלוננת, כקורבן לעבירות מין במשפחה, ובהיותה קטינה, היא קשה ביותר. בית המשפט המחוזי הוסיף כי אין למערער "ולו קמצוץ של אמפתיה או חמלה על בתו", כי הוא ממשיך לדבוק בהכחשת מעשיו, ולפיכך מתנכרים לה אשתו ובנו, והיא אינה זוכה לתמיכה מצדם. התנהגותו-זו של המערער מעידה, לשיטת בית המשפט המחוזי, כי "בשום שלב לא הפנים באופן כן ואמיתי את חומרת מעשיו ולא הכיר בתוצאותיהם והשלכותיהם על בתו, כמו גם את חובתו לסייע בשיקומה". לפיכך לא ראה בית המשפט המחוזי לייחס משקל רב להודאתו של המערער במעשים, וכמו כן נקבע כי נסיבותיו האישיות נסוגות מפני מעשיו החמורים ואינן מטות את הכף להקלה בעונש. בית המשפט המחוזי הטעים כי מעשי המערער בולטים בחומרתם גם על רקע מקרים אחרים שהובאו לפני בית המשפט, וקשים יותר מאלה המתוארים בפסיקה שהגישו הצדדים "הן במישור תכיפות האירועים, הן במשך תקופתם והן ביחסו חסר החמלה של הנאשם כלפי בתו". על כן, ולאחר שבית המשפט המחוזי שקל את השיקולים הדרושים לעניין, גזר את דינו של המערער ל-32 שנות מאסר בפועל, מאסר על-תנאי, וכמו כן חייב את המערער בתשלום פיצוי כספי לבתו בשיעור המרבי על-פי החוק - 258,000 ₪.

עיקרי טענות הצדדים

6. המערער אינו חולק על חומרת המעשים שביצע, אך טוען כי העונש שהוטל עליו אינו מידתי, חורג במידה קיצונית ממתחם הענישה שנקבע בפסיקה, וחמור אף יותר מן העונש שהמשיבה עצמה ביקשה להשית עליו. המערער התמקד באסמכתאות מן הפסיקה שהוגשה בבית המשפט המחוזי מטעם שני הצדדים. באותם פסקי דין הוטלו עונשים חמורים פחות על מעשים חמורים יותר, בכללם נאשמים שביצעו עבירות מין קשות כלפי מספר מתלוננות, הורשעו גם בעבירות אלימות חמורות, וניהלו הוכחות. לטענת המערער, שגה בית המשפט המחוזי בקובעו כי נסיבות העניין דנן קשות מאחרות שבאו לפניו. כך, למשל, בפסק הדין החמור ביותר שהוגש מטעם המשיבה, והיחיד שבו הושת עונש של 32 שנות מאסר (בדומה לעונש שנגזר על המערער כאן), דובר על נאשם שביצע עבירות מין בארבע בנותיו, ניהל הוכחות, ודעת מיעוט סברה שיש להשית 21 שנות מאסר (ת"פ (חי') 116/02 מדינת ישראל נ' פלוני (19.11.2003)). בע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל (20.3.2014) נגזרו 18 שנות מאסר על אב שביצע עבירות מין דומות כמעשה שגרה בשתי בנותיו, באחת מגיל 12-3, ובאחותה מגיל 12-5. המערער הוסיף והצביע על שורה של נסיבות מקלות בעניינו. לטענתו, בית המשפט המחוזי שגה כאשר לא ייחס משקל מספיק להודאתו, על אף שזו חסכה את הצורך במתן עדות מפי בתו, וביטאה נטילת אחריות על מעשיו. עוד בשלב החקירה הביע המערער צער ובושה. עברו נקי, ונסיבות חיו קשות. כל הנסיבות הללו שלקולא, לא קיבלו לטענת המערער משקל הולם בגזר הדין.

7. מנגד, לטענת המשיבה, העונש שהוטל אמנם חמור אך הוא מוצדק בנסיבות העניין, ויש בו ביטוי הולם לחומרת המעשים. הנסיבות הקשות כמתואר לעיל מעמידות את מעשיו של המערער ברף הגבוה של החומרה, ומכאן נגזרת הענישה הקשה. לאור העובדה שהמערער לא נטל אחריות על מעשיו במסגרת המשפחתית, על אף הודאתו בהליכים המשפטיים, אין מדובר בחרטה כנה ויש לתת לה משקל מועט. המשיבה הוסיפה כי המערער הוסיף חטא על פשע בשילוב עבירות המין הקשות ביחד עם העבירה החמורה מאד כשלעצמה של הדחת קטין לסמים. לפיכך העונש החמור מוצדק.

דין והכרעה

8. מעשיו של המערער הם מחרידים. קשה להביע את הזעזוע, את הזוועה שהייתה מנת חלקה של המתלוננת,

התעללות מינית על בסיס יום-יומי לאורך שנים, תוך ניצול משווע של חוסר אוניס מצדה כלפיו, בת קטינה אל מול אביה. על עבירות המין הרבות, נוספה גם הדחה לשימוש בסמים. זו הייתה מציאות חייה, הטרומה לא תמחה, ותוסיף להדהד במהלך התבגרותה ובכל ימי חייה. דומה כי כל בר-דעת מבין זאת ואין צורך להוסיף. לפני אשתו ובנו ממשיך המערער להכחיש את המעשים, והפגיעה הקשה כל-כך בבתו מתעצמת עוד מחמת התנכרות בני המשפחה כלפיה. הבת נותרה בודדה בעולמה ללא תמיכה משפחתית. בצדק, ייחס אפוא בית המשפט המחוזי משקל מופחת להודאתו של המערער לעומת הודאה אשר באה מתוך הכרה כנה ואמיתית, לא לצורך פרוטוקול בית המשפט בלבד.

9. פשוט וברור אפוא כי נדרש עונש קשה ומכביד מאד כגמול הולם על מעשיו הרעים של המערער, על מנת להרתיע, וכדי למצות את כל תכליות הענישה. ראוי המערער לשנים ארוכות מאד מאחורי סורג ובריח; ראוי הוא, וראויים אחרים שכמותו, למען יראו ויראו, ועל מנת להבטיח את בטחונם של קורבנות פוטנציאליים לעבירות מין בכלל, ובתוך המשפחה בפרט. אלו האחרונים זקוקים באופן מיוחד להגנה שכזו, בגלל חוסר האונים שבו הם נתונים באין מושיע ומגן בתוך המשפחה.

10. אחרי שאמרנו את מה שאמרנו על המעשים הנוראים ועל תוצאותיהם הקשות, עודנו מחוייבים לעקרון אחדות הענישה. גם מעשים זוועתיים צריכים להשתלב במתחם הענישה וברף הענישה המקובל. אכן, הענישה איננה מתמטית, ועל-פי רוב ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב, אך גם השפל שבפושעים זכאי לכך שעונשו לא יסטה בחריגה קיצונית מן הענישה הידועה והמוכרת. למשמע דברי ב"כ הצדדים ולאחר עיון באסמכתאות מן הפסיקה, באנו לכלל דעה כי יש צורך בהתערבות מצדנו. העונש שהוטל על המערער חריג בחומרתו גם בהשוואה לפרשות מזעזעות אחרות שבהן בוצעו עבירות מין חמורות עוד יותר, בליווי אלימות קשה, בתוך המשפחה, בניסבות דומות לענייננו בתכיפותם ובמשכמם, ואף בכמה וכמה מבנות משפחה ומבני משפחה (ע"פ 228/02 פלוני נ' מדינת ישראל (18.7.2002); ע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל (20.3.2014); ת"פ (ת"א) 1068/01 מדינת ישראל נ' פלוני (25.11.2002)) ועוד לרוב. במענה לשאלותינו, אישרה ב"כ המשיבה כי אין לאל-ידיה להפנות לגזר דין כלשהו שבו הושת עונש חמור במידה דומה לגזר הדין מושא הערעור. גזר הדין חורג במידה ניכרת מהרף העליון של העונשים המוטלים על עבירות מין חמורות בתוך המשפחה. ב"כ המערער טען במידה של צדק שגם בתיקי הריגה אין מוטלים בדרך כלל עונשים שכאלה, אף לא בהריגתו של אריק קרפ ז"ל באקסטזה של אלימות אכזרית בחוף תל ברוך, שאליה התלוו עבירות אלימות כלפי אשתו ובתו, ועל הנאשמים שם הוטלו 26 שנות מאסר לריצוי בפועל. כאמור, בצדק נדחקו הנסיבות האישיות של המערער, קשות כשלעצמן, ובית המשפט המחוזי לא ראה לייחס להן משקל רב לצורך גזר הדין. ברם, שורת הדין והצדק מחייבת הקלה מסויימת בעונש, על מנת להתאימו לעונשים על מעשים דומים במקרים אחרים. אנו סבורים כי תכליות הענישה בעניין דנן יושגו במלואן גם בהפחתה של מספר שנות מאסר. החלטנו אפוא לקצר את תקופת המאסר ולהעמידה על 26 שנים במקום 32. עונש המאסר על-תנאי והחיוב בפיצוי כספי, יוותרו על כנם.

ניתן היום, ז' בניסן התשע"ד (7.4.2014).

שופט

שופט

שופט